

Frågor till samordnare/vårdutvecklare inom barnhälsovården i Sveriges landsting och regioner

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att beskriva hur vården efter förlossning ser ut i Sverige idag, samt att bedöma om det finns ett behov av att utarbeta nya kunskapsstöd för vården efter förlossning.

För att samla information till uppdraget, skickar Socialstyrelsen bland annat ut enkäter till alla samordnare/vårdutvecklare inom barnhälsovården i Sveriges landsting och regioner.

Fokus på vården till kvinnan efter förlossning

Frågorna i enkäten handlar om den vård efter förlossningen som är inriktad på mammans hälsa.

Vård efter förlossningen kan vara diagnostik och behandling, men även uppföljning, kontroll, stöd och rådgivning och vara inriktad på mammans fysiska eller psykiska hälsa, samt amningsstöd och vård vid amningsrelaterade komplikationer.

Den vård som ges till barnet belyses inte inom ramen för detta uppdrag.

Syftet med enkäten

Syftet med denna enkät är kartlägga hur barnhälsovårdens roll i vården efter förlossning ser ut när det gäller mammans hälsa, t.ex. på vilket/vilka sätt barnhälsovården följer och uppmärksammar mammans hälsa/välbefinnande efter förlossningen och vilka former av vård, stöd eller rådgivning som barnhälsovården erbjuder mamman.

Ytterligare ett syfte är att identifiera eventuella utmaningar eller behov av förändringar i vården, samt att kartlägga om nya kunskapsstöd efterfrågas.

Förutom till barnhälsovården har enkäter även gått ut till alla förlossnings- och BB/eftervårdsavdelningar i Sverige och till ledningen i alla landsting/regioner. En enkät har även gått ut till alla samordningsbarnmorskor inom mödrahälsovården i Sverige.

Till vem/vilka riktar sig enkäten

Enkäten riktar sig till samordnare/vårdutvecklare inom barnhälsovården i Sveriges landsting och regioner. Vi rekommenderar att enkäten besvaras i dialog med verksamhetschefer eller motsvarande för de olika barnvårdscentraler som ingår i ditt samordningsområde.

Som kontaktperson ansvarar du för arbetet med att fylla i webbenkäten. Då flera personer eventuellt kan komma att behöva bidra med att lämna uppgifter bifogas en PDF-version av enkäten för läsning/delning.

Tidpunkt för mätningen

Frågorna i enkäten avser att mäta hur förhållandena ser ut i oktober 2016.

Resultatet kommer att presenteras i en rapport till regeringen som publiceras under våren 2017.

Alla svar är viktiga

Det är frivilligt att besvara enkäten men vi hoppas att du vill bidra genom att svara på enkäten. Ditt svar är mycket viktigt för att resultatet ska bli så heltäckande och användbart som möjligt.

Vi ber dig besvara enkäten **så snart som möjligt**, dock senast den 16 december 2016. Enkäten är elektronisk och besvaras på webben.

Har du frågor om enkäten, kontakta:

Emma Lindgren, telefon: 075-247 30 16,
e-post: emma.lindgren@socialstyrelsen.se

Samråd med SKL

Socialstyrelsen har samrått med Sveriges Kommuner och Landsting, i enlighet med förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner, inför utformandet och genomförandet av enkäten.

Hantering av kontaktuppgifter

Kontaktuppgifter till denna enkät sparas och hanteras hos Socialstyrelsen i enlighet med personuppgiftslagen PUL (1998:204). Uppgifterna kan komma att användas vid förnyad kontakt.

Praktiska instruktioner

Enkäten innehåller automatiska hopp mellan frågor. Vilka frågor som presenteras beror på vilka svar du lämnar i föregående frågor. Du kommer därför eventuellt inte få se samtliga frågor, utan endast de frågor som är aktuella för dig.

De svar som matas in i enkäten sparas när du klickar på flikarna "Föregående" eller "Nästa" längst ner på varje sida i enkäten. Du kan avbryta besvarandet och återgå till enkäten genom att klicka på länken i e-postbrevet.

När du har svarat på alla frågorna i enkäten klickar du på "Klar". Klicka på "Svarsöversikt" för att kontrollera och eventuellt korrigera dina svar.

För att få en utskrift av de svar som lämnas till Socialstyrelsen klickar du på symbolen för utskrift i svarsöversikten (endast de frågor som du har besvarat finns med i svarsöversikten).

För att skicka in dina svar till Socialstyrelsen klicka på "OK" på sista sidan i enkäten. Det är möjligt att göra ändringar i webbenkäten (de senaste lämnade svaren sparas) fram till sista svarsdagen.

Ett svarskvitto skickas via e-post till dig när Socialstyrelsen mottagit ert svar.

1. Kontaktuppgifter till uppgiftslämnaren

Landsting/region: _____
Befattning: _____
Organisatorisk tillhörighet: _____
Namn: _____
Telefon: _____
E-post: _____

Samordningsområdet

2. Hur många barnvårdscentraler finns det i ditt samordningsområde?

_____

Samordnare/vårdutvecklarens roll

3. Beskriv kortfattat vad som ingår i din roll som samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården.

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Barnhälsovårdens roll och uppdrag

4. Ska barnhälsovården i ditt samordningsområde arbeta i enlighet med Barnhälsovårdens nationella program?

Här avses om det är uttalat att barnhälsovården i ditt samordningsområde ska arbeta i enlighet med Barnhälsovårdens nationella program som finns på rikshandboken.se.

Om du svarar Ja, delvis, ange i kommentarsrutan vilka delar i Barnhälsovårdens nationella program som barnhälsovården i ditt samordningsområde inte ska arbeta i enlighet med.

- Ja, i sin helhet
 Ja, delvis
 Nej

Kommentarer:
_____
_____
_____
_____
_____
_____

(Om ja på fråga 4, besvara fråga 4a-4b)

4a. Har ni några regionala eller lokala tillägg till det nationella programmet i ditt samordningsområde eller i landstinget/regionen, när det gäller mammans hälsa efter förlossningen?

Här avses om ni har några regionala eller lokala tillägg till det nationella programmet när det gäller barnhälsovårdens roll i vården efter förlossningen, t.ex. när det gäller på vilket/vilka sätt barnhälsvården ska följa och uppmärksamma mammans hälsa/välbefinnande och vilka former av vård, stöd eller rådgivning som barnhälsovården ska erbjuda mamman.

- Ja
 Nej

Kommentarer:

4b. Vilka tillägg har ni i ditt samordningsområde eller i landstinget/regionen?

(Om Nej på fråga 4, besvara fråga 4c)

4c. Beskriv hur barnhälsovårdens roll och uppdrag ser ut i ditt samordningsområde när det gäller mammans hälsa efter förlossningen.

Här avses på vilket/vilka sätt barnhälsovården ska följa och uppmärksamma mammans fysiska och/eller psykiska hälsa/välbefinnande efter förlossningen samt vilka former av vård, stöd eller rådgivning som barnhälsovården ska erbjuda mamman.

Mammans psykiska hälsa/välbefinnande efter förlossningen

5. Har ni som rutin att erbjuda screening med EPDS till nyblivna mammor då barnet är ca 6-8 veckor, inom barnhälsovården i ditt samordningsområde?

Med **rutin** avses ett likartat sätt att utföra en aktivitet eller process. Rutinen kan vara såväl dokumenterad som odokumenterad. Rutinen ska vara känd och användas av personalen.

Om du svarar att screening med EPDS ska erbjudas till några nyblivna mammor, ange i kommentarsrutan till vilka nyblivna mammor som screening med EPDS ska erbjudas, enligt era rutiner.

- Ja, screening med EPDS ska erbjudas till alla nyblivna mammor
- Ja, screening med EPDS ska erbjudas till några nyblivna mammor
- Nej
- Det varierar mellan olika BVC om man har rutin att erbjuda screening med EPDS till nyblivna mammor

Kommentarer:

---

6. Har ni som rutin att erbjuda screening med EPDS till nyblivna mammor vid någon annan tidpunkt än när barnet är ca 6-8 veckor, inom barnhälsovården i ditt samordningsområde?

Med **rutin** avses ett likartat sätt att utföra en aktivitet eller process. Rutinen kan vara såväl dokumenterad som odokumenterad. Rutinen ska vara känd och användas av personalen.

Om du svarar Ja, till några nyblivna mammor, ange i kommentarsrutan till vilka nyblivna mammor som screening med EPDS ska erbjudas vid annan tidpunkt än när barnet är ca 6-8 veckor, enligt era rutiner.

- Ja, till alla nyblivna mammor
- Ja, till några nyblivna mammor
- Nej
- Det varierar mellan olika BVC om man har rutin att erbjuda screening med EPDS till nyblivna mammor

Kommentarer:

6a. När har ni som rutin att erbjuda screeningen?

---

7. Har ni som rutin att erbjuda screening med EPDS till mammans partner, inom barnhälsovården i ditt samordningsområde?

Med **rutin** avses ett likartat sätt att utföra en aktivitet eller process. Rutinen kan vara såväl dokumenterad som odokumenterad. Rutinen ska vara känd och användas av personalen.

Om du svarar att screening med EPDS alltid ska erbjudas till mammans partner, ange i kommentarsrutan ungefär hur lång tid efter barnets födelse som screeningen ska erbjudas, enligt era rutiner.

- Ja, screening med EPDS ska alltid erbjudas till mammans partner
- Ja, screening med EPDS ska erbjudas till mammans partner om mamman visar tecken på depression
- Ja, screening med EPDS ska erbjudas till mammans partner i andra fall, ange i vilka fall: _____
- Nej
- Det varierar mellan olika BVC om man har rutin att erbjuda screening med EPDS till mammans partner

Kommentarer:

---

8. Har ni gjort någon uppföljning av i vilken utsträckning screening med EPDS har erbjudits inom barnhälsovården i ditt samordningsområde eller i landstinget/regionen under de senaste 3 åren?

Flera svarsalternativ kan anges

- Ja, uppföljning har gjorts inom mitt samordningsområde
- Ja, uppföljning har gjorts i hela landstinget/regionen
- Nej, ingen uppföljning har gjorts under de senaste 3 åren

Kommentarer:

(Om Ja på fråga 8, besvarar fråga 8a)

8a. Ange när uppföljningen gjordes samt vilket resultat den visade.

Om ni har gjort flera uppföljningar under de senaste tre åren, ange detta. Ange då resultatet för den senaste uppföljningen.

---

9. Beskriv kortfattat hur era rutiner ser ut för handlägningsprocessen vid tecken på psykisk ohälsa/sjukdom hos mamman efter förlossningen.

Här avses hur era rutiner ser ut om det i samband med screening med EPDS eller på annat sätt framkommer tecken på psykisk ohälsa/sjukdom hos mamman efter förlossningen.

Med **rutiner för handlägningsprocessen** avses t.ex. vilka åtgärder som vidtas vid behov av ytterligare uppföljning, stöd eller behandling, antingen inom barnhälsovården eller genom remittering till annan vårdgivare.

Med **psykisk ohälsa/sjukdom** efter förlossningen avses nedstämdhet, depressionssymptom, psykos, psykisk sjukdom eller annan psykisk ohälsa efter förlossningen.

Om ni saknar gemensamma rutiner för handlägningsprocessen, ange detta.

---

10. Har fortbildning till BVC-sjuksköterskor inom ditt samordningsområde erbjudits under de senaste 3 åren kring...

Om du svarar Ja, till några BVC-sjuksköterskor på ett eller flera av alternativen, ange i kommentarsrutan till vilka BVC-sjuksköterskor som fortbildningen har erbjudits, t.ex. till någon/några BVC-sjuksköterskor per barnvårdscentral eller till nyanställda.

	Ja, till alla BVC-sjuksköterskor	Ja, till några BVC-sjuksköterskor	Nej
... psykisk ohälsa och depression post partum?	☐	☐	☐
... träning i att använda EPDS och göra en psykosocial bedömning?	☐	☐	☐
... träning i att ge stödsamtal enskilt s.k. personcentrerad counselling?	☐	☐	☐

Kommentarer:

---

11. Har BVC-sjuksköterskorna inom ditt samordningsområde tillgång till MHV-BHV-psykolog för konsultation/diskussion kring enskilda föräldrar?

- Ja
 Nej
 Vet inte

Kommentarer:

---

12. Bedömer du att det finns några utmaningar eller behov av förändringar när det gäller barnhälsovårdens roll att följa och uppmärksamma mammans psykiska hälsa/välbefinnande efter förlossningen?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

(Om Ja på fråga 12, besvarar fråga 12a)

12a. Beskriv vilka utmaningar eller behov av förändringar du ser.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

Amningsstöd och diagnostik och behandling vid bröstkomplikationer i samband med amning

13. Kan mamman vid behov vända sig till barnhälsovården i ditt samordningsområde för stöd och rådgivning kring amning?

Här avses om barnhälsovården erbjuder stöd och rådgivning kring amning och om mammor som har sitt barn listat vid en barnvårdscentral i ditt samordningsområde därmed vid behov kan vända sig till barnvårdscentralen för stöd och rådgivning kring amning.

Om du svarar Ja, till några BVC, ange i kommentarsrutan vad som kännetecknar dem.

- Ja, till alla BVC
- Ja, till några BVC
- Nej
- Vet inte

Kommentarer:

---

14. Kan mamman vid behov vända sig till barnhälsovården i ditt samordningsområde för diagnostik och behandling vid bröstkomplikationer i samband med amning?

Här avses om barnhälsovården erbjuder diagnostik och behandling vid bröstkomplikationer i samband med amning, och om mammor som har sitt barn listat vid en barnvårdscentral i ditt samordningsområde därmed vid behov kan vända sig till barnvårdscentralen för diagnostik och behandling vid bröstkomplikationer i samband med amning.

Med **bröstkomplikationer i samband med amning** avses t.ex. infektion, inflammation, bröstböld eller annan komplikationer vid amning som kan kräva diagnostik och behandling av läkare.

Om du svarar Ja, till några BVC, ange i kommentarsrutan vad som kännetecknar dem.

- Ja, till alla BVC
- Ja, till några BVC
- Nej
- Vet inte

Kommentarer:

---

15. Bedömer du att det finns några utmaningar eller behov av förändringar när det gäller barnhälsovårdens roll eller uppdrag att ge stöd och rådgivning kring amning?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

(Om Ja på fråga 15, besvara fråga 15a)

15a. Beskriv vilka utmaningar eller behov av förändringar du ser.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

Barnhälsovårdens relation till och samarbete med förlossning/BB

16. Vilken överlämning av information görs efter förlossningen från förlossning/BB till barnhälsovården inom ditt samordningsområde?

Ange vilken information som ges om förlossningen och vilken information som ges gällande barnets och mammans hälsa efter förlossningen.

Ange även hur överlämningen av information görs, t.ex. skriftligt och/eller muntligt, via journalen, telefonsamtal etc.

---

17. Bedömer du att den överlämning av information som görs är tillräcklig, när det gäller mammans hälsa efter förlossningen?

Här avses både innehållet i informationen och hur överlämning av informationen görs.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

(Om Nej på fråga 17, besvara fråga 17a)

17a. Beskriv vilken ytterligare överlämning av information som skulle behövas när det gäller mammans hälsa efter förlossningen.

Här avses både innehållet i informationen och hur överlämning av informationen görs.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

---

18. Bedömer du att det finns några utmaningar eller behov av förändringar när det gäller barnhälsovårdens relation till och samarbete med förlossning/BB när det gäller mammans hälsa efter förlossningen?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

(Om Ja på fråga 18, besvara fråga 18a)

18a. Beskriv vilka utmaningar eller behov av förändringar du ser.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

Barnhälsovårdens relation till och samarbete med mödrahälsovården

19. Bedömer du att det finns några utmaningar eller behov av förändringar när det gäller barnhälsovårdens relation till och samarbete med mödrahälsovården när det gäller mammas hälsa efter förlossningen?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
- Nej
- Vet inte

(Om Ja på fråga 19 besvara fråga 19a)

19a. Beskriv vilka utmaningar eller behov av förändringar du ser.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

Nationella kunskapsstöd för vården efter förlossning

På nationell nivå finns flera kunskapsstöd i form av till exempel riktlinjer, rekommendationer och vägledningar som berör vården efter förlossning, framtagna av myndigheter, professionsföreningar m.m. Några exempel på detta är:

- Säker vård efter förlossningen, rekommendationer för modern och barnet 2013. Rekommendationerna har tagits fram av Svensk förening för obstetrik och gynekologi, Barnmorskeförbundet och Svenska Neonatalsektionen.

- 10 steg som främjar amning baserat på WHO:s Ten steps to successful breastfeeding (2014). Rekommendationerna har tagits fram av Socialstyrelsen, Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten och Konsumentverket.

- Barnafödande och psykisk sjukdom, ARG-rapport nr 62 2009. Kunskapsöversikten har tagits fram av Arbets- och Referensgruppen för Psykosocial Obstetrik och Gynekologi samt Sexologi.

- Vägledning för barnhälsovården (2014). Vägledningen har tagits fram av Socialstyrelsen i samarbete med företrädare för de olika professionerna utsedda av de centrala barnhälsovårdsenheterna och barnhälsovårdens yrkesföreningar.

- Rikshandboken för barnhälsovård. En webbaserad hand- och metodbok för barnhälsovården. Rikshandboken i barnhälsovård togs fram av Barnhälsovårdssektionen inom Svenska Barnläkarföreningen primärt till www.growingpeople.se. Tjänsten övertogs av Inera – landsting och regioner i samverkan för e-hälsa, 2012. Innehållet i Rikshandboken skapas, granskas och uppdateras av berörda professioner och forskare från hela landet.

- Barnhälsovårdens nationella program som presenteras på den webbaserade Rikshandboken för barnhälsovård (www.rikshandboken-bhv.se).

20. Bedömer du att det finns behov av att ta fram nya riktlinjer eller motsvarande på nationell nivå för barnhälsovården när det gäller de delar som rör mammans hälsa efter förlossningen?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

Kommentarer:

(Om Ja på fråga 20, besvara fråga 20a)

20a. Inom vilka områden eller för vilka frågeställningar bedömer du att det finns behov av att ta fram nya riktlinjer eller motsvarande på nationell nivå för barnhälsovården när det gäller de delar som rör mammans hälsa efter förlossningen?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

Andra utmaningar eller behov av förändringar

21. Bedömer du att det finns några särskilda utmaningar eller behov av förändringar när det gäller barnhälsovårdens roll och uppdrag när det gäller utlandsfödda mammors hälsa efter förlossningen (t.ex. nyanlända, asylsökande, papperslösa eller kvinnor som inte talar det svenska språket)?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

(Om Ja på fråga 21, besvara fråga 21a)

21a. Beskriv vilka utmaningar eller behov av förändringar du ser när det gäller barnhälsovårdens roll och uppdrag när det gäller utlandsfödda mammors hälsa efter förlossningen.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

---

22. Bedömer du att det finns några andra utmaningar eller behov av förändringar inom barnhälsovården än dem som du redan redogjort för tidigare i enkäten, när det gäller mammans hälsa efter förlossningen?

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

- Ja
 Nej
 Vet inte

(Om Ja på fråga 22, besvara fråga 22a)

22a. Beskriv vilka utmaningar eller vilka behov av förändringar som du ser.

Svara i egenskap av samordnare/vårdutvecklare för barnhälsovården och utifrån dina kunskaper om verksamheten på övergripande nivå.

Övriga kommentarer
